

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 3.1.2012
Sayı: 1468

2487

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda ifade edilen sorularımın Ekonomik Konularda Genel Koordinasyondan Sorumlu Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Faik ÖZTRAK
Tekirdağ Milletvekili

Bilindiği üzere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 2011 yılının son işlem gününde döviz piyasalarına yoğun müdahalelerde bulunmuştur. Aynı müdahaleler 2012'nin ilk iş gününde de sürmüştür. Bu çerçevede Merkez Bankası bir yandan doğrudan döviz satışı yaparken, diğer yandan ihale yöntemi ile piyasalara yüklü miktarda döviz vermiştir.

Yılın son günü gerçekleştirilen ihalede 750 milyon dolar tutarında bir satış yapıldığı, buna karşın doğrudan müdahale tutarının 2 – 2,5 milyar doları bulduğu para piyasalarında ifade edilmektedir. Yine 2012'nin ilk iş gününde yapılan müdahale tutarının ise 500–600 milyon dolara ulaştığı piyasa yorumlarından anlaşılmaktadır. Merkez Bankasının doğrudan müdahale tutarını 15 iş günü geçtikten sonra açıklaması nedeniyle kesinleşmiş satış tutarları kamuoyunca henüz bilinmemektedir.

Merkez Bankasının rezervleri gerek döviz satım ihaleleri gerekse, doğrudan döviz müdahalesi neticesinde 2011'in ikinci yarısında önemli ölçüde gerilemiştir. Nitekim geçtiğimiz yılın Temmuz ayında 93 milyar doların üzerinde olan rezervler, 23 Aralık 2011 tarihinde 82,8 milyar dolara kadar düşmüştür. Yılın ikinci yarısında Merkez Bankası'nın uluslararası rezervleri 10 milyar doların üzerinde erirken, Banka sadece yılın son işlem gününde 3 milyar dolar civarında döviz satmıştır. 2012'nin ilk iş günündeki müdahale ile satılan miktar 4 milyar dolara yaklaşmıştır.

2011'in son iş günü yapılan müdahalenin büyüklüğü kadar, yapılış şekli de dikkat çekicidir. Döviz müdahalesi piyasalar öğle arasında iken başlamıştır. Böylece, 1,91'in üzerinde olan dolar kuru 1,85'e kadar çekilmiştir. Bu şekilde öğle yemeğine çıkmayan 'şanslı' piyasa oyuncular, 1,91'lerin üzerinde gezinen doları, 1,85'den alma olanağına kavuşmuştur. Aynı 'şanslı' oyuncular öğle yemeği bittikten hemen sonra yeniden 1,89'lara kadar çıkan dolar kurundan, ucuza aldıkları döviz satma imkânını da yakalamıştır.

Merkez Bankası, son müdahalelerle birlikte, sattığı 14-15 milyar dolarlık rezerve rağmen döviz kurunun hararetini alamamıştır. 80 milyar dolarlık cari açığa koşan, 136 milyar dolarlık kısa vadeli dış borcu olan bir ekonomi de döviz talebinin spekülâtif değil, gerçek olması ve kurun ateşinin çıkması kaçınılmazdır. Bunlar ortada iken, spekülâtif hareketler nedeniyle enflasyon beklentilerinin bozulduğunu ileri sürerek döviz müdahale edildiğini söylemek hiç mi hiç gerçekçi değildir. Nitekim Merkez Bankasının yüklü miktarda doğrudan döviz müdahalesi yaptığı bir günde sonradan açtığı ihaleye 920 milyon dolarlık bir teklif gelmesi döviz talebinin spekülâtif olmadığını bir kez daha göstermiştir. Bu çerçevede:

1. Merkez Bankası 2011 yılının son işlem gününde neden bu kadar yoğun döviz satışında bulunmuştur?
2. Merkez Bankası, ihaleye çıkılacağına açıklandığı bir günde, ihalede oluşacak fiyatı görmeden neden doğrudan döviz müdahalesi yapmıştır, tüm satış neden ihale ile gerçekleştirilmemiştir? Veya neden döviz müdahalesinin ardından aynı günde döviz ihalesine çıkmıştır?
3. Doğrudan döviz müdahalesi neden piyasaların öğle arasında olduğu bir saatte yapılmıştır?
4. Doğrudan müdahalede bulunulan son iş günü, müdahalede gerçekleşen en düşük kurdan kaç piyasa oyuncusuna, ne kadar döviz satılmıştır?
5. 80 milyar dolarlık cari açığa, 136 milyar dolarlık kısa vadeli dış borç toplamının ancak % 40'ını karşılayabilen rezerve sahip Merkez Bankası, dalgalı kur rejiminde döviz piyasasında yaşanan devalüasyonu, talep de ortada iken, hangi gerekçe ile spekülasyon olarak değerlendirmektedir ve bu büyüklükte müdahale de bulunmaktadır?

6. Net döviz pozisyonu 43 milyar dolara kadar düşen Merkez Bankası'nın, gerçekçi olmayan ekonomik gerekçelerle, rezervlerinin hızla eritilmesi zor geçeceği bilinen 2012'de Türkiye'yi spekülâtif ataklara karşı daha korunaksız hale getirmeyecek midir? Bu durumda politika aracı olarak kullanılmaktan kaçındığınız faizlerin düzeyi nereye kadar sıçrayacaktır?